

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Навчально-науковий інститут післядипломної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор
Іщенко Н.М.

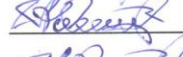
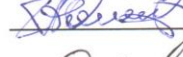

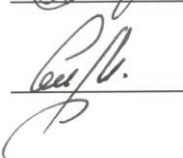
“30” 08 2019 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕНЕДЖМЕНТ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я**

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма: «Менеджмент в сфері охорони здоров'я в галузі знань
«Управління та адміністрування»»

Рівень вищої освіти - другий (магістерський)

Розробник	Стоян О.Ю. Норд Г.Л.	
Завідувач кафедри розробника	Стоян О.Ю.	
Завідувач кафедри спеціальності 073 «Менеджмент»	Стоян О.Ю.	
Гарант освітньої програми	Норд Г.Л.	
Директор Навчально-наукового інституту післядипломної освіти	Норд Г.Л.	
Начальник НМВ	Шкірчак С.І.	

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Менеджмент в сфері охорони здоров'я	
Галузь знань	07 "Управління та адміністрування"	
Спеціальність	073 Менеджмент	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Менеджмент в сфері охорони здоров'я в галузі знань «Управління та адміністрування»	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	1	
Навчальний рік	2019-2020 н.р.	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
		1, 2
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	5 кредитів / 150 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
		2
		14
		134
Відсоток аудиторного навантаження	11	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)		
Форма підсумкового контролю	екзамен	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Менеджмент в сфері охорони здоров’я” є формування теоретичних засад сучасного управлінського мислення з раціональним використанням спеціальних знань у галузі управління закладами охорони здоров’я. Набуття практичних навичок та вмінь з технології управління медичними та фармацевтичними структурами, набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Завдання вивчення дисципліни “Менеджмент в сфері охорони здоров’я”: набуття студентами стійких знань з теорії та практики управління закладами охорони здоров’я; стратегічного аналізу їх діяльності.

Передумовами вивчення дисципліни “Менеджмент в сфері охорони здоров’я” є міждисциплінарні зв’язки стосовно знань, отриманих з попереднє вивчених дисциплін, а саме: охорона праці в галузі; економіко-теоретичне підґрунтя – бізнес-планування проектів в сфері охорони здоров’я.

Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми «Менеджмент в сфері охорони здоров’я в галузі знань «Управління та адміністрування»» <https://chmnu.edu.ua/training-information-base-economics/>

За час вивчення дисципліни студенти сформують інтегральну компетентність, загальні компетентності (ЗК): ЗК3, ЗК4, ЗК6, спеціальні компетентності (СК): СК 1, СК2, СК5, СК 7, СК8, СК 9, СК10.

Очікувані програмні результати навчання (ПРН): ПРН2, ПРН5, ПРН6, ПРН12.

3. Програма навчальної дисципліни

Заочна форма:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Поняття і сутність менеджменту	1	1	9
2	Історичні аспекти управління охороною здоров'я			9
3	Моделі організації та фінансування охорони здоров'я			9
4	Організація охорони здоров'я і фармацевтична діяльність у країнах світу			9
5	Державна політика та державне регулювання охорони здоров'я в Україні			9
6	Заклади охорони здоров'я як суб'єкт управління			9
7	Система менеджменту в закладах охорони здоров'я	1	1	9
8	Принципи і методи управління.		2	9
9	Внутрішнє та зовнішнє середовище організації		2	9
10	Процес прийняття управлінських рішень		2	9
11	Функція менеджменту «планування».		2	9
12	Управління інформаційним забезпеченням у галузі охорони здоров'я		1	9
13	Концептуальні основи державного регулювання інноваційного розвитку системи охорони здоров'я		1	9
14	Ефективність управління		2	17
	Всього за курсом	2	14	134

Зміст навчальної дисципліни

3.1. План лекцій

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Поняття і сутність менеджменту.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Предмет, об'єкт і суб'єкт менеджменту. 2. Основні риси та характеристики менеджменту. 3. Види менеджменту. 4. Види організацій та їх характеристика. 5. Функції менеджменту. Управління як процес. 6. Делегування повноважень <p>Тема 7. Система менеджменту в закладах охорони здоров'я.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація систем менеджменту. 2. Підсистеми менеджменту. 3. Користь від створення системи менеджменту. 4. Ключові аспекти при створенні систем менеджменту. <p><i>Передбачено розгляд двох тем з курсу протягом одного лекційного заняття</i></p>

3.2. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1. Поняття і сутність менеджменту.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Предмет, об'єкт і суб'єкт менеджменту. 2. Основні риси та характеристики менеджменту. 3. Види менеджменту. 4. Види організацій та їх характеристика. 5. Функції менеджменту. Управління як процес. 6. Делегування повноважень <p><u>Питання для обговорення в аудиторії:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте сутність термінів «менеджмент», «система менеджменту», «об'єкт і суб'єкт менеджменту», «предмет менеджменту». 2. Чому менеджмент називають мистецтвом управління? 3. Охарактеризуйте організацію як соціотехнічну систему і об'єкт менеджменту. 4. Наведіть класифікацію підприємств, що функціонують в Україні. 5. Охарактеризуйте менеджмент як особливий вид діяльності. 6. Назвіть основні сфери і рівні менеджменту і проаналізуйте співвідношення ролей і завдань у роботі керівників різних рівнів. 7. Розкрийте сутність та особливості управлінської діяльності. 8. Охарактеризуйте основні категорії управлінських працівників. 9. За якими критеріями здійснюється розподіл праці в управлінні? 10. Що визначає склад функцій управління? 11. Основні концепції делегування повноважень. 12. Види повноважень в організації. Принципи розподілу повноважень. <p>Тема 7. Система менеджменту в закладах охорони здоров'я.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація систем менеджменту. 2. Підсистеми менеджменту. 3. Користь від створення системи менеджменту. 4. Ключові аспекти при створенні систем менеджменту. <p><u>Питання для обговорення в аудиторії:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте сутність і основні риси системи менеджменту в закладах охорони здоров'я

	<p>2. Охарактеризуйте сутність і основні риси підсистем менеджменту</p> <p>3. Охарактеризуйте ключові аспекти при створенні систем менеджменту.</p> <p><i>Передбачено усне обговорення двох тем з курсу протягом одного семінару</i></p>
2	<p>Тема 8. Принципи і методи управління.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні принципи управління. 2. Принципи управління за планово-адміністративної системи господарювання. 3. Сучасні принципи управління і методологія їх розроблення. 4. Методи управління, їх сутність і особливості. <p><u>1. Питання для самоконтролю:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте сутність принципів управління. 2. У чому полягають відмінності між принципами управління організацією у ринковій та планово-адміністративній системах господарювання? 3. Назвіть принципи управління, які є важливими для сучасних підприємств. Обґрунтуйте відповідь. 4. Сформулюйте принципи управління для університету; невеличкої кав'ярні; машинобудівного підприємства; підприємства харчової промисловості, що планує вийти на міжнародний ринок; консалтингової фірми, що спеціалізується на маркетингових та юридичних послугах; туристичної фірми. 5. Охарактеризуйте методологію розроблення принципів управління для організацій. 6. Охарактеризуйте сутність та сферу застосування: <ol style="list-style-type: none"> а) економічних методів управління; б) адміністративних методів управління; в) соціально-психологічних методів управління; г) правових методів управління. 7. Назвіть методи, які найдоцільніше застосовувати для управління студентською аудиторією; пожежною командою; науковим колективом; бригадою будівельників; найманими працівниками фермерського господарства; працівниками сімейної фірми. Обґрунтуйте відповідь. <p>2. Захист науково-практичної роботи</p>
3	<p>Тема 9. Внутрішнє та зовнішнє середовище організації.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Складові внутрішнього середовища організації. 2. Цілі як засоби формування і розвитку організації. 3. Структура організації. 4. Система технологій організації. 5. Взаємозалежність внутрішніх складових організації. 6. Сутність і характеристики зовнішнього середовища організації. 7. Середовище прямої дії (мікросередовище) організації.

8. Середовище непрямої дії (макросередовище) організації.

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Охарактеризуйте складові внутрішнього середовища організації.
2. Які ключові завдання менеджменту при формуванні внутрішнього середовища?
3. З якою метою будують «дерево цілей»?
4. Охарактеризуйте чинники, які впливають на формування структури організації.
5. Поясніть відмінності між виробничою структурою, структурою апарату управління й організаційною структурою.
6. Яка роль технології у забезпеченні ефективності організації?
7. У чому полягає різниця між технологіями виробництва і обслуговування? Які з них використовують університет, лікарня, роздрібна торгівля?
8. Вкажіть, від чого залежить поведінка людей в організації і ефективність їхньої роботи.
9. Охарактеризуйте складові та рівні організаційної (корпоративної) культури.
10. Під впливом яких чинників формується організаційна культура?
11. У чому полягає взаємозалежність внутрішніх складових організації?
12. Охарактеризуйте складові зовнішнього середовища організації.
13. Охарактеризуйте чинники зовнішнього середовища, які опосередковано впливають на діяльність організації.
14. Обґрунтуйте необхідність оцінювання керівництвом впливу змін загального стану економіки на діяльність установи.
15. Проілюструйте вплив факторів зовнішнього середовища на діяльність якої-небудь організації (за власним вибором). Проранжируйте їх за силою впливу.

4

Тема 10. Процес прийняття управлінських рішень.

1. Місце управлінських рішень у процесі управління
2. Типи управлінських рішень і вимоги до їх прийняття
3. Технологія прийняття управлінського рішення
4. Загальні підходи до розв'язання управлінських проблем
5. Методи обґрунтування управлінських рішень.

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Охарактеризуйте чинники, які зумовлюють проблемну ситуацію.
2. Назвіть вимоги, які ставлять до управлінських рішень.
3. Наведіть класифікацію управлінських рішень.

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Вкажіть, якого типу управлінські завдання вирішуються на різних рівнях управління. 5. Охарактеризуйте стилі мислення керівників щодо прийняття управлінських рішень. 6. Проаналізуйте переваги та недоліки індивідуального і групового прийняття рішень. 7. Поясніть, чому управлінське рішення має комплексний характер. 8. Вкажіть, які стадії охоплює технологія прийняття управлінського рішення. Опишіть блок-схему підготовки і прийняття рішення. 9. Що таке критерії вибору рішень і як їх визначають? 10. Вкажіть, які обмеження можуть впливати на вибір певного варіанта управлінського рішення. 11. Які рекомендації допомагають прискорити процес прийняття рішень і підвищити їх якість? 12. Перелічіть операції, які необхідно здійснити при виконанні управлінських рішень. 13. Охарактеризуйте загальнонаукові підходи до прийняття управлінських рішень. 14. Охарактеризуйте групу евристичних методів генерації ідей. 15. Опишіть експертні методи обґрунтування рішень і вкажіть, у яких випадках їх доцільно використовувати. 16. За якими напрямками слід оцінювати наслідки реалізації рішень?
5	<p>Тема 11. Функція менеджменту «планування».</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, завдання і принципи планування. 2. Види внутріорганізаційного планування. 3. Система планів в організації. 4. Методологія і етапи стратегічного планування. 5. Види функціональних стратегій і чинники їх вибору. 6. Управління реалізацією стратегічного плану. 7. Проблеми й особливості застосування стратегічного планування у вітчизняних організаціях. <p>1. Питання для самоконтролю:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. У чому полягає сутність функції планування? Яких принципів слід дотримуватись для її ефективного здійснення? 2. Опишіть види внутріфірмового планування і вкажіть взаємозв'язок між ними. 3. Охарактеризуйте систему планів підприємства. 4. За якими етапами здійснюється стратегічне планування діяльності організації? 5. Що необхідно враховувати при формулюванні місії організації? 6. Якими можуть бути цілі комерційного підприємства? 7. Як здійснюється аналіз загроз та можливостей, що очікуються у

- зовнішньому середовищі фірми протягом періоду планування?
8. Які сфери діяльності організації досліджують у процесі управлінського обстеження її внутрішніх сильних і слабких сторін?
  9. Опишіть сутність і завдання SWOT-аналізу.
  10. Які загальні стратегії може обирати велике підприємство? А мале? Які фактори обумовлюють вибір стратегії?
  11. Якими є завдання стратегічного маркетингу в процесі розроблення стратегії фірми?
  12. Охарактеризуйте еталонні стратегії бізнесу Котлера і покажіть їх зв'язок із маркетинговою діяльністю.
  13. Наведіть характеристику інноваційних стратегій підприємства, коли їх доцільно застосовувати?
  14. Охарактеризуйте стратегії виробництва за класифікацією М. Портера. Які переваги отримує підприємство при їх застосуванні?
  15. Охарактеризуйте фінансові стратегії підприємства.
  16. Як здійснюється управління реалізацією стратегічного плану?
  17. Обґрунтуйте необхідність оцінювання поточної стратегії у процесі стратегічного планування.
- 2. Захист науково-практичної роботи**

- 6 **Тема 12 Управління інформаційним забезпеченням у галузі охорони здоров'я**
1. Інформаційні технології: мета, сутність, завдання
  2. Міжнародний досвід організації інформаційного забезпечення сфери охорони здоров'я
  3. Телемедичні технології
- Питання для обговорення в аудиторії:
1. Інформаційні технології: мета, сутність, завдання
  2. У чому полягає сутність “електронної охорони здоров'я” (e-Health) ?
  3. Охарактеризуйте інструментарій для розробки Національної стратегії розвитку електронної охорони здоров'я, запропонований ВООЗ країнам-членам
  4. Охарактеризуйте стратегії інформатизації охорони здоров'я – “нисхідну” і “висхідну”
  5. Що являє собою керівництво ЄС “План дій з інформатизації охорони здоров'я на 2012-2020 роки”
  6. Що являє собою телемедицина?
  4. Що являє собою відеоконференція?
  5. Сформулюйте основні задачі, що вирішує телемедицина.
  6. В чому різниця між мобільною і стаціонарною телемедичною системами?
  7. Сформулюйте вимоги до апаратного і програмного забезпечень

телемедичної системи.

Тема 13. Концептуальні основи державного регулювання інноваційного розвитку системи охорони здоров'я

1. Сутність державного регулювання інноваційного розвитку системи охорони здоров'я України
2. Специфічні особливості реалізації державного регулювання інноваційного розвитку системи охорони здоров'я України
3. Зарубіжний досвід державного регулювання інноваційного розвитку систем охорони суспільного здоров'я
- 4.

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Охарактеризуйте сутність державного регулювання інноваційного розвитку системи охорони здоров'я України
  2. У чому полягає сутність специфічних особливостей реалізації державного регулювання інноваційного розвитку системи охорони здоров'я України
- Зарубіжний досвід державного регулювання інноваційного розвитку систем охорони суспільного здоров'я

Передбачено усне обговорення двох тем з курсу протягом одного семінару

7

Тема 14. Ефективність управління

1. Зміст категорії “ефективність управління”
2. Концепції визначення ефективності управління.
3. Підходи до оцінки ефективності управління.
4. Напрямки підвищення ефективності управлінської праці.

Питання для обговорення в аудиторії:

1. Назвіть та охарактеризуйте підходи до оцінки ефективності управління.
2. Охарактеризуйте напрямки підвищення ефективності управлінської праці.
3. Охарактеризуйте концепції визначення ефективності управління.
4. Опишіть підходи до оцінки ефективності управління.

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота виконується студентами у вільні від аудиторних занять години. Вона включає опрацювання спеціальної літератури, підготовку до семінарських занять, а також підготовку і оформлення індивідуальних практичних занять. Покроковий гайд з виконання завдання, приклади виконання та оформлення завантажено в Moodle. Курсом передбачено 2 науково-практичні роботи.

1 науково-практична робота

Проведіть SWOT-аналіз Вашої організації (проекту) відповідно до покрокового гайду;

Результати аналізу, матрицю SWOT-аналізу і висновки до них необхідно оформити у вигляді Word-документу (приклад титульного аркуша в прикріпленні), з розширенням * .doc, гарнітура - Times New Roman, формат сторінки А4, поля: 2 см. Шрифт тексту: розмір (кегель) - 14; інтервал - 1,5, абзацний відступ - 0,75 см і завантажити в MOODLE до початку наступної сесії.

Захист робіт буде проходити на семінарському занятті. До захисту робіт необхідно підготувати презентації PowerPoint з описом Вашої організації (проекту), результатами стратегічного аналізу, матрицею SWOT-аналізу та висновками до них.

2 науково-практична робота

Розробити Бачення, Місію, Цінності для вашої майбутньої / існуючої компанії / клініки / організації.

Основні цілі (оперативні, тактичні і стратегічні).

Організацію структури співробітників і підрозділів.

Результати дослідження необхідно оформити у вигляді Word-документу (приклад титульного аркуша в прикріпленні), з розширенням * .doc, гарнітура - Times New Roman, формат сторінки А4, поля: 2 см. Шрифт тексту: розмір (кегель) - 14; інтервал - 1,5, абзацний відступ - 0,75 см і завантажити в MOODLE до початку наступної сесії.

Захист робіт буде проходити на семінарському занятті. До захисту робіт необхідно підготувати презентації PowerPoint із зазначеною інформацією.

6. Забезпечення освітнього процесу та методи навчання

ПРН	Методи навчання	Матеріально-технічне забезпечення
ПРН2	Пояснювально-ілюстративний метод Інформаційно-рецептивний Репродуктивний метод Метод проблемного викладу Евристичний метод Дослідницький метод Метод експертного оцінювання Методи контролювання Методи оцінювання соціальної, організаційної та економічної ефективності в менеджменті	Проекційне мультимедійне обладнання (проектор, екран, ноутбук/комп'ютер); доступ до мережі Internet, точка доступу Wi-Fi; OS: Windows, Android, iOS; Browsers: Chrome / Opera / Mozilla Firefox / MS Edge; програмне забезпечення: Word, Excel, PowerPoint; Skype, Zoom, Google Meet; система електронного навчання Moodle 3.9
ПРН5	Пояснювально-ілюстративний метод Інформаційно-рецептивний Репродуктивний метод Метод проблемного викладу Евристичний метод Дослідницький метод Дерево рішень Методи прогнозування і планування	
ПРН6	Пояснювально-ілюстративний метод Інформаційно-рецептивний Репродуктивний метод Метод проблемного викладу Частково-пошуковий метод Дослідницький метод Дерево рішень	
ПРН12	Пояснювально-ілюстративний метод Інформаційно-рецептивний Репродуктивний метод Метод проблемного викладу Частково-пошуковий метод Дослідницький метод Метод експертного оцінювання Методи мотивування Методи контролювання Адміністративні методи Методи оцінювання соціальної, організаційної та економічної ефективності в менеджменті	

7. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль з дисципліни «Менеджмент в сфері охорони здоров'я» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді іспиту, в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу. Форма проведення іспиту – усна.

Зразок «нульового» варіанту іспитового білету наведено нижче:

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

(повне найменування вищого навчального закладу)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Семестри

Спеціальність **073 Менеджмент**

Навчальна дисципліна **Менеджмент в сфері охорони здоров'я**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 0

1. Охарактеризуйте основні види формальних і неформальних комунікаційних мереж в організації (максимальна кількість балів 20).

2. Наведіть та охарактеризуйте стислий опис цілей, завдань, структури, технології, кадрів Вашого закладу охорони здоров'я (проекту); схему взаємозв'язку внутрішніх змінних організації (максимальна кількість балів 20).

Затверджено на засіданні кафедри менеджменту

Протокол № ____ від „____” _____ 2021 року

Завідувач кафедри
менеджменту

_____

(підпис)

Стоян О.Ю.
(прізвище та ініціали)

Екзаменатор

_____

(підпис)

Норд Г.Л.
(прізвище та ініціали)

Перелік питань до іспиту:

1. Охарактеризуйте організацію як соціотехнічну систему і об'єкт менеджменту.
2. Наведіть класифікацію підприємств, що функціонують в Україні.
3. Охарактеризуйте менеджмент як особливий вид діяльності.
4. Назвіть основні сфери і рівні менеджменту і проаналізуйте співвідношення ролей і завдань у роботі керівників різних рівнів.
5. Розкрийте сутність та особливості управлінської діяльності.
6. Охарактеризуйте основні категорії управлінських працівників.
7. За якими критеріями здійснюється розподіл праці в управлінні?
8. Що визначає склад функцій управління?
9. Основні особливості медичної практики у країнах стародавнього Сходу.
10. Які особистості сприяли розвитку медичної справи у стародавньому світі?
11. Основні досягнення системи охорони здоров'я стародавнього Риму.
12. Тенденції розвитку медичної практики в середньовічній Європі.
13. Як епідемії впливали на розвиток охорони здоров'я у країнах Європи в епоху Середньовіччя?
14. Які тенденції розвитку системи охорони здоров'я зумовлювались розвитком виробництва у XVIII–XIX ст.?
15. Основні напрями охорони здоров'я в Київській Русі.
16. Вплив українських медиків на розвиток медицини.
17. Чи можливе використання досвіду лікарняних кас у сучасному процесі перебудови галузі охорони здоров'я?
18. Основні періоди розвитку аптекарської справи в Україні.
19. Основні міжнародні принципи фінансування та організації охорони здоров'я.
20. За якими принципами здійснюється контроль за видатками на охорону здоров'я у країнах з розвиненою системою медичного обслуговування?
21. Джерела фінансування ринкової моделі організації охорони здоров'я.
22. На яких принципах базуються основні системи організації охорони здоров'я соціальної моделі фінансування галузі?

23. За якими варіантами реалізується суспільно-приватне фінансування галузі охорони здоров'я?
24. Які завдання в галузі охорони здоров'я виконує медичне страхування?
25. Відмінності обов'язкового та добровільного медичного страхування.
26. Досвід країн Центральної та Східної Європи з впровадження медичного страхування і необхідність його використання в Україні.
27. Основні етапи становлення нормативно-правової бази охорони здоров'я у Франції.
28. Основні принципи медичного страхування у Франції.
29. Основні положення організації охорони здоров'я Великобританії на засадах NPSM.
30. Сутність державної політики організації охорони здоров'я у Швеції.
31. За якими принципами побудовано систему охорони здоров'я США?
32. Сутність та основні принципи обов'язкового медичного страхування в Німеччині.
33. Основні міжнародні акти та декларації, що проголошують принципи подання медичної допомоги в будь-якій національній системі охорони здоров'я.
34. На яких принципах побудовано позицію Всесвітньої медичної асамблеї щодо подання допомоги сільському населенню?
35. Повноваження Президента України і Кабінету Міністрів України щодо реалізації державної політики в галузі охорони здоров'я.
36. Засади системи охорони здоров'я України.
37. Які органи здійснюють державне управління закладами охорони здоров'я на різних ланках національної системи охорони здоров'я?
38. Система стандартів у сфері охорони здоров'я
39. Заклади охорони здоров'я
40. Фінансове забезпечення охорони здоров'я
41. Наукове забезпечення охорони здоров'я
42. Участь громадськості в охороні здоров'я

43. Реформа системи охорони здоров'я України: ключові особливості, тенденції, перспективи
44. Охарактеризуйте сутність і основні риси організацій охорони здоров'я
45. Розкрийте сутність та особливості зовнішнього середовища закладів охорони здоров'я
46. Класифікація закладів охорони здоров'я за сферами діяльності
47. Охарактеризуйте сутність і основні риси системи менеджменту в закладах охорони здоров'я
48. Охарактеризуйте сутність і основні риси підсистем менеджменту
49. Розкрийте сутність принципів управління.
50. У чому полягають відмінності між принципами управління організацією у ринковій та планово-адміністративній системах господарювання?
51. Охарактеризуйте методологію розроблення принципів управління для організацій.
52. Охарактеризуйте ключові аспекти при створенні систем менеджменту.
53. Охарактеризуйте складові внутрішнього середовища організації.
54. Які ключові завдання менеджменту при формуванні внутрішнього середовища?
55. З якою метою будують «дерево цілей»?
56. Охарактеризуйте чинники, які впливають на формування структури організації.
57. Поясніть відмінності між виробничою структурою, структурою апарату управління й організаційною структурою.
58. Яка роль технології у забезпеченні ефективності організації?
59. Охарактеризуйте складові та рівні організаційної (корпоративної) культури.
60. Охарактеризуйте складові зовнішнього середовища організації.
61. Обґрунтуйте необхідність оцінювання керівництвом впливу змін загального стану економіки на діяльність установи.

62. Проілюструйте вплив факторів зовнішнього середовища на діяльність якої-небудь організації (за власним вибором). Проранжируйте їх за силою впливу.
63. Охарактеризуйте чинники, які зумовлюють проблемну ситуацію.
64. Назвіть вимоги, які ставлять до управлінських рішень.
65. Наведіть класифікацію управлінських рішень.
66. Охарактеризуйте стилі мислення керівників щодо прийняття управлінських рішень.
67. Вкажіть, які стадії охоплює технологія прийняття управлінського рішення. Опишіть блок-схему підготовки і прийняття рішення.
68. Що таке критерії вибору рішень і як їх визначають?
69. Перелічіть операції, які необхідно здійснити при виконанні управлінських рішень.
70. Охарактеризуйте загальнонаукові підходи до прийняття управлінських рішень.
71. Охарактеризуйте групу евристичних методів генерації ідей.
72. Опишіть експертні методи обґрунтування рішень і вкажіть, у яких випадках їх доцільно використовувати
73. За якими етапами здійснюється стратегічне планування діяльності організації?
74. Що необхідно враховувати при формулюванні місії організації?
75. Як здійснюється аналіз загроз та можливостей, що очікуються у зовнішньому середовищі закладу охорони здоров'я протягом періоду планування?
76. Які сфери діяльності закладу охорони здоров'я досліджують у процесі управлінського обстеження її внутрішніх сильних і слабких сторін?
77. Опишіть сутність і завдання SWOT-аналізу.
78. Якими є завдання стратегічного маркетингу в процесі розроблення стратегії закладу охорони здоров'я?

79. Охарактеризуйте еталонні стратегії бізнесу Котлера і покажіть їх зв'язок із маркетинговою діяльністю.
80. Наведіть характеристику інноваційних стратегій підприємства. коли їх доцільно застосовувати
81. Як здійснюється управління реалізацією стратегічного плану?
82. Обґрунтуйте необхідність оцінювання поточної стратегії у процесі стратегічного планування.
83. Інформаційні технології: мета, сутність, завдання
84. У чому полягає сутність “електронної охорони здоров'я” (e-Health) ?
85. Охарактеризуйте інструментарій для розробки Національної стратегії розвитку електронної охорони здоров'я, запропонований ВООЗ країнам-членам
86. Що являє собою керівництво ЄС “План дій з інформатизації охорони здоров'я на 2012-2020 роки”
87. Що являє собою телемедицина? Сформулюйте основні задачі, що вирішує телемедицина.
88. Охарактеризуйте сутність державного регулювання інноваційного розвитку системи охорони здоров'я України
89. У чому полягає сутність специфічних особливостей реалізації державного регулювання інноваційного розвитку системи охорони здоров'я України
90. Зарубіжний досвід державного регулювання інноваційного розвитку систем охорони суспільного здоров'я
91. Наведіть та охарактеризуйте стислий опис цілей, завдань, структури, кадрів Вашого закладу охорони здоров'я (проекту); схему взаємозв'язку внутрішніх змінних організації
92. Проведіть SWOT-аналіз Вашої організації (проекту)
93. Проведіть SWOT-аналіз зовнішнього середовища Вашої організації (проекту)

94. Наведіть характеристику технологій, запроваджених у Вашому закладі охорони здоров'я, рекомендації щодо вдосконалення управління технологічним процесом закладу охорони здоров'я
95. Складіть штатний розпис працівників Вашого закладу охорони здоров'я. Наведіть рекомендації щодо вдосконалення кадрової політики закладу охорони здоров'я
96. Опишіть зовнішнє середовище закладу охорони здоров'я, розподіл за видами всіх факторів прямої та непрямої дії.
97. Проілюструйте зв'язки закладу із зовнішнім середовищем (на прикладі вхідного або вихідного листа навести зв'язок із зовнішнім середовищем закладу охорони здоров'я)
98. Наведіть перелік і характеристику основних конкурентів конкретного закладу охорони здоров'я;
99. Аналіз державного регулювання діяльності конкретного закладу охорони здоров'я (закони України, накази Міністерства охорони здоров'я України та інших відомств, положення та інструкції; державні установи ,що регулюють статистичну звітність закладу охорони здоров'я)

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Відповіді на семінарських заняттях (відповіді та дискусії під час обговорення, вирішення ситуаційних завдань)	5*4=20
2	Виконання науково-практичних робіт	10*2
3	Захист науково-практичних робіт	10*2
5	іспит	40
	Всього	100

Об'єктом оцінювання навчальних досягнень студентів є знання, уміння та навички, досвід творчої діяльності, емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності.

Поточний контроль знань студентів включає оцінку за роботу на семінарських заняттях та самостійну роботу.

За активну на семінарських заняттях під час дискусії, участь в командній роботі під час вирішення ситуаційних завдань студенти можуть отримати до 5 балів за семінарське заняття.

Поточний контроль знань студентів здійснюється через проведення письмових науково-практичних робіт завантажених в Moodle.

<http://moodle3.chmnu.edu.ua>

Науково-практична робота оцінюється від 0-10 балів, захист з виступом та презентація -10 балів.

Оцінювання науково-практичних робіт проводиться згідно наступних вимог

№ з/п	Вимоги до науково-практичних робіт	Кількість балів
1	Виконана робота повністю розкриває сутність поставленого завдання, підготовлений документ повністю відповідає поставленим вимогам, відображає професіоналізм виконавця у розумінні цієї теми. При цьому студент виявляє особливі творчі здібності, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує інформацію У роботі повністю відображено і розкрито всі аспекти із заданої області	10
2	Виконана робота розкриває сутність поставленого завдання, підготовлений документ повністю відповідає поставленим вимогам, проте розкрито не всі аспекти із заданої області.	8-6
3	Виконана робота не повністю розкриває сутність поставленого завдання, підготовлений документ повністю не ілюструє сутність розглянутої проблеми. При цьому студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів	6-4
4	Виконана робота не розкриває сутність поставленого завдання, студент відповів не на всі питання. При цьому студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів	2-0

№ з/п	Вимоги до виступу з презентацією	Кількість балів
1	Відповідь повністю розкриває сутність поставленого завдання, підготовлена презентація у PowerPoint (15-20 слайдів), яка відображає професіоналізм доповідача у розумінні цього питання, відповідає на всі питання які може задати аудиторія слухачів. При цьому студент виявляє особливі творчі здібності, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує інформацію	9-10
2	Відповідь розкриває сутність поставленого завдання підготовлена презентація у PowerPoint (10-15 слайдів), відповідає не на всі питання, які може задати аудиторія слухачів. При цьому студент не вільно володіє вивченим обсягом матеріалу	7-8
3	Відповідь не повністю розкриває сутність поставленого завдання, підготовлена презентація у PowerPoint (до 10 слайдів) не ілюструє сутність розглянутої проблеми. При цьому студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів	5-6

4	Відповідь не розкриває сутність поставленого завдання, не підготовлена презентація у PowerPoint, студент відповідає не на всі питання. При цьому студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів	1-4
---	--	-----

При захисті роботи враховується володіння теоретичною інформацією, якість виконання практичної частини, та здатність студентом довести доцільність запропонованих варіантів вирішення поставленого завдання.

Об'єктом оцінювання навчальних досягнень студентів є знання, уміння та навички, досвід творчої діяльності, емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності.

Поточний контроль знань студентів протягом семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях (усні відповіді на питання для самоконтролю).

Критерії поточної оцінки знань студентів (усні відповіді на семінарському занятті)

Усний виступ	Критерії оцінки
4	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
3	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
2	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
1	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні:

1. Основи менеджменту. Теорія і практика : Навч. посіб. / Г.Є. Мошек, І.П. Миколайчук, Ю.І. Палеха, Ю.В. Поканєвич, А.С. Соломко, О.В. Коваленко, Н.В. Коваленко, В.С. Ціпуринда, Г.П. Сиваненко, О.І. Белова; за заг. ред. проф. Мошека Г.Є. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. – 528 с.

2. Баєва О.В., Чебан В.І. Менеджмент та організація роботи лікувально-профілактичних закладів. Навч. посібник. Ч.1 – 2013. – 372 с.

3. Управління змінами сфери охорони здоров'я : навч. посіб, / М. М. Білинська, Т. П. Юрочко. – Київ : НАДУ, 2017. – 108 с.

4. Ждан В.М., Голованова І.А., Краснова О.І. Економіка охорони здоров'я: навчальний посібник / Ждан В.М., Голованова І.А., Краснова О.І. – Полтава, 2017. –114 с.

7.2. Додаткові:

1. Баєва О.В. Менеджмент у галузі охорони здоров'я: Навч. посібник.- К.: Центр учбової літератури, 2008.- 640 с.

2. Баєва О.В., Чебан В.І. Економіка та підприємництво в охороні здоров'я. Навч. посібник. –Видавництво БДМУ, 2013. – 360 с.

3. Белошапка В.А., Загорий Г.В., Усенко В.А. Стратегическое управление и маркетинг в практике фармацевтических фирм: Учебное изд.- К.:РИА “Тріумф”, 2001.- 368 с.

4. Богаченко П.В., Иванов В.В. Медицинский менеджмент.-М.: Инфра-М.-2007.-256 с.

5. Громовик Б.П., Гасюк Г.Д., Левицька О.Р. Менеджмент і маркетинг у фармації. – К. : Медицина, 2008. – 750с.

6. Кузьмін О.Є., Громовик Б.П., Гасюк Г.Д., Левицька О.Р., Мельник О.Г. Менеджмент у фармації. – Вінниця : НОВА КНИГА,2005. – 559с

7. Баєва О.В. Основи менеджменту охорони здоров'я: Навч.-метод.посібник.- К.: МАУП, 2007.-328 с.

8. Технологія управління закладом охорони здоров'я.[Текст]: дайджест – /Укладач: Г.Я. Єржак. –Дніпро: ДОНМБ, 2018.–вип.1.– с.19

9. Генрі Мінцберг Міфи про охорону здоров'я. Як не помилитися, реформуючи медичну систему Видавництво: "Наш Формат", — 2019.

10. Менеджмент в охороні здоров'я : Структура та поведінка організацій

охорони здоров'я / За ред. С.Шортела та А.Калюжного.- К.: Основи, 1998.- 560 с.

11. Охорона громадського здоров'я: управлінські аспекти: Навч. Посіб./ Л.Жаліло, І. Солоненко, Б.Волос та ін.; Кер. Авт.кол. Л.Жаліло.-К.: Вид-во УАДУ, 2001.-144 с.

12. Приходський О. О., Морарь Л. М., Голяченко А. О. Управління охороною здоров'я (вступ до теорій, концептів, технологій). — Т. : Лілея, 2019. — 65с.

13. Галушка З.І. Стратегічний менеджмент: навч.-метод. посібник / З.І. Галушка, І.Ф.Комарницький. – [2-е вид., доп. та перероб.] - Чернівці: ЧНУ, 2011. – 240 с.

Інформаційні ресурси

1 Офіційний сайт комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу www.ukrstat.gov.ua

2 Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу www.rada.gov.ua

3 Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу www.nbuv.gov.ua

4 Офіційний сайт Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу www.kmu.gov.ua

5 Health Facilities Management [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://www.hfmmagazine.com>

